

# **PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT za leto 2014**

Idrija, maj 2014

Pripravila:  
Tatjana Dizdarevič, univ.dipl.inž.rud.  
v.d. direktorica

## KAZALO

|             |                                                                                                                 |           |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.0.</b> | <b>UVOD</b>                                                                                                     | <b>3</b>  |
| 1.1.        | Pravne podlage delovanja Centra                                                                                 | 3         |
| 1.2.        | Izvajanje nalog centra                                                                                          | 4         |
| 1.3.        | Finančni viri                                                                                                   | 5         |
| <b>2.0.</b> | <b>VZDRŽEVANJE NEZALITEGA DELA JAME V LETU 2014</b>                                                             | <b>6</b>  |
| 2.1.        | Jamsko vzdrževanje                                                                                              | 6         |
| 2.1.1.      | Potrebna vzdrževalna dela, ki jih je potrebno stalno izvajati                                                   | 7         |
| 2.1.2.      | Načrtovana vzdrževalna dela po posameznih obzorjih v jami                                                       | 7         |
| 2.1.2.1.    | Vzdrževalna dela v muzejskem delu rudnika                                                                       | 7         |
| 2.1.2.2.    | Menjava preperelih tesarb na I. obzorju od j. Inzaghi do sipke Kavčič                                           | 8         |
| 2.1.2.3.    | Menjava preperelih tesarb na I. obzorju proti vodnemu zajetju pod j.št.11                                       | 8         |
| 2.1.2.4.    | Pretesarjenje in čiščenje proge na III. obzorju od slj. Vidmar do vpadnika Gostiša                              | 8         |
| 2.1.2.5.    | Ureditev odvodnjavanja v jašku Inzaghi                                                                          | 8         |
| 2.2.        | Nujna vzdrževalna dela na objektih na površini                                                                  | 9         |
| 2.2.1.      | Jašek Inzaghi                                                                                                   | 9         |
| 2.2.2.      | Petre rov                                                                                                       | 9         |
| 2.2.3.      | Jašek št. 11 in Antonijev rov                                                                                   | 9         |
| 2.2.4.      | Jašek Borba                                                                                                     | 9         |
| 2.2.5.      | Vodni rov Florjani                                                                                              | 10        |
| 2.2.6.      | Stavba jaška Borba                                                                                              | 10        |
| 2.2.7.      | Upravna stavba Centra                                                                                           | 10        |
| 2.2.8.      | Stavba ekološkega laboratorija                                                                                  | 11        |
| 2.2.9.      | Stavba Antonijevega rova                                                                                        | 11        |
| 2.3.        | Vzdrževanje električnih instalacij in naprav                                                                    | 11        |
| 2.4.        | Delovanje muzejskega rudnika Antonijev rov                                                                      | 13        |
| 2.5.        | Rudarska reševalna služba                                                                                       | 13        |
| <b>3.0.</b> | <b>SPREMLJAVA STANJA – MONITORING V LETU 2014</b>                                                               | <b>13</b> |
| 3.1.        | Vizualni monitoring                                                                                             | 14        |
| 3.2.        | Geodetski monitoring                                                                                            | 14        |
| 3.3.        | Geomehanski monitoring                                                                                          | 14        |
| 3.4.        | Monitoring podtalnice                                                                                           | 15        |
| 3.5.        | Okoljski monitoring                                                                                             | 15        |
| <b>4.0.</b> | <b>STROŠKI IZVEDBE PROGRAMA VZDRŽEVANJA NEZALITEGA DELA JAME, REŠEVALNE SLUŽBE IN MONITORINGA V LETU 2014</b>   | <b>16</b> |
| <b>5.0.</b> | <b>STROŠKI AKTIVNOSTI PRI OHRANJANJU IN UPRAVLJANJU S SVETOVNO DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI V LETU 2014</b> | <b>18</b> |

## 1.0. UVOD

Ustanovni namen Centra za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija (v nadaljevanju: Center) je zagotavljanje celovitega in trajnostnega upravljanja ter ohranjanja kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem v Idriji, kot tudi izvajanje monitoringa vplivnega območja rudnika. Za uresničevanje svojega ustanovnega poslanstva Center izvaja predvsem naslednje dejavnosti:

- celovito, usklajeno in trajnostno upravljanje kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem, v Idriji (v nadaljnjem besedilu: dediščina živega srebra v Idriji),
- vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoring vplivnega območja rudnika,
- vzdrževanje ključnih objektov in nepremičnin dediščine živega srebra v Idriji, ki so v lasti ustanovitelja oziroma drugih pravnih ali fizičnih oseb, če obstaja za to ustrezna pravna podlaga,
- sodelovanje pri upravljanju z dediščino živega srebra v Idriji, vpisano na UNESCO Seznam svetovne dediščine, in opravljanje vseh s tem povezanih nalog,
- izvajanje raziskovalne in s tem povezanih dejavnosti o dediščini živega srebra v Idriji,
- načrtovanje, vodenje in izvajanje razvojnih projektov na področju delovanja zavoda,
- sodelovanje in povezovanje z drugimi upravljavci dediščine živega srebra v Idriji, in
- sodelovanje pri izvajanju Minamata konvencije o živem srebru v dogovoru s pristojnimi organi v Republiki Sloveniji in s sodelovanjem sorodnih centrov na mednarodni ravni ter Sekretariatom UNEP in
- druge vsebinsko sorodne in povezane naloge z ustanovnim poslanstvom zavoda, s poudarkom na ozaveščanju, raziskovanju in izobraževanju o vplivih živega srebra, radona in drugih posledic preteklega rudarjenja na zdravje ljudi in okolje, z namenom izboljšanja kakovosti življenja prebivalcev.

### 1.1. Pravne podlage delovanja Centra

„Program dela in finančni načrt za leto 2014“ je izdelan na podlagi:

- Zakona o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija“ (ZPPPR-UPB1, UL RS, št. 26/2005),
- Sklepa Vlade RS o začetku likvidacije družbe Rudnik živega srebra Idrija, d.o.o. (št. 47701-16/2009/6 z dne 24.12.2009),
- Rudarskega projekta za izvajanje del „Opazovanje (monitoring) vplivnega območja Rudnika živega srebra Idrija po končanih zapiralnih delih« (št. 01-06, september 2006, UL, NTF),
- Rudarskega projekta za izvajanje del »Obratovanje in vzdrževanje nezalitega dela jame in pripadajočih objektov na površini Rudnika živega srebra Idrija“ (št. 8/11, september 2011, UL, NTF),
- Pravilnika o rudarski reševalni službi (UL RS 117/2005),
- Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija (UL RS, št. 55/2011, sprem. in dopoln. 6/2014) in
- Mnenja Inšpekcije za energetiko in rudarstvo, IRSPEP, MzIP o izpolnjevanju predpisanih pogojev za opravljanje dejavnosti izvajanja rudarskih del (št. 0612-64/2014-2 z dne 19.05.2014).

## 1.2. Izvajanje nalog Centra

V prehodnem obdobju do dokončne likvidacije Rudnika živega srebra Idrija, d.o.o. - v likvidaciji (v nadaljevanju RŽS v likvidaciji), sanacijska dela in monitoring izvaja Center v sodelovanju z RŽS v likvidaciji. V ta namen sta Center in RŽS v likvidaciji sklenila pogodbo, s katero RŽSI v likvidaciji daje Centru na razpolago znanje, tehnične in človeške vire za izvajanje zakonsko potrebnih nalog do dokončnega prenosa le-teh iz RŽS v likvidaciji na Center, v skladu z veljavnimi predpisi.

Sanacijska dela v Rudniku živega srebra Idrija, ki je prenehal z redno proizvodnjo že v letu 1977 in je v bil v zapiranju od leta 1987, so bila končana decembra 2009. Vlada RS je zato 24.12.2009 sprejela sklep o pričetku postopka redne likvidacije družbe. Likvidacijski postopek poteka po načrtu in je v zaključni fazi. V letu 2012 so bili opravljeni tehnični pregledi, ki so poleg sklepa vlade RS, podlaga za izdajo odločbe o ukinitvi rudarske pravice in prenosu obratovanja, vzdrževanja, monitoringa in zaposlenih na Center, skladno z 150 c. členom Zakona o rudarstvu (ZRud-1-UPB3, UL RS, št. 14/14, z dne 21. 2. 2014).

Kljub temu, da je rudnik zaprt in so sanacijska dela zaključena, je zaradi specifičnosti rudnika, rudišča in samih geoloških posebnosti območja treba na tem območju zagotavljati stalen nadzor območja rudnika, saj se le-ta nahaja pod mestom Idrija. Nadzor je potreben za zagotavljanje in ohranjanje premoženja in zdravja ljudi na območju nekdanjega rudnika.

Že v programu, ki je bil izdelan v letu 1987 je bilo predvideno, da se zaradi neugodne geološke zgradbe in z njo povezane bojazni, da se kljub izvedenem dolgotrajnim in dragim postopkom konsolidacije idrijske jame, s potopitvijo celotne jame ogrozi mesto Idrija. Zato je bilo v vseh programih predvideno in s strani ustreznih institucij in Vlade RS potrjeno, da se jame ne zalije v celoti. To dejstvo je zapisano tudi v Zakonu o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija (UL RS, št. 26/05). Del rudišča nad IV. obzorjem naj bi ostal nezalit, zato pa ga bo potrebno stalno odvodnjavati in vzdrževati. Izvajanje vzdrževanja nezalitega dela jame in monitoringa vplivnega območja rudnika v zakonsko opredeljenem obsegu je tako ena od osnovnih dejavnosti Centra. 500-letno rudarjenje je pustilo mestu Idrija in širši okolici bogato tehniško dediščino, ki je od leta 2012 vpisana tudi na UNESCO Seznam svetovne dediščine. Koordinacijo in upravljanje tega bogastva je Vlada RS zaupala Centru z njegovo ustanovitvijo v letu 2011 .

Center bo aktivno sodeloval pri izvajanju določil Minamata konvencije o živem srebru, ki jo je Slovenija podpisala 10. oktobra 2013. Minamata konvencijo je oktobra 2013 že podpisalo 91 držav, v veljavo bo stopila 90 dni po tem, ko jo bo ratificiralo 50 držav. Minamata Konvencija je mednarodna pogodba, s katero se država podpisnica zavezuje varovati zdravje ljudi in okolja pred škodljivimi učinki živega srebra in njegovih spojin. Center bo skupaj s pristojnimi organi v Republiki Sloveniji bo posvetil posebno pozornost izvajanju določb 16., 17., 18. in 19. člena konvencije, pri tem vzpostavil sodelovanje z Sekretariatom UNEP in drugimi sorodnimi organizacijami na mednarodni ravni. Na ta način bo omogočena izmenjava informacij, znanstveno raziskovalnih rezultatov in aktivno sodelovanje v svetovni mreži organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko živega srebra (UNEP mreža), mogoča je tudi vzpostavitev sodelovanja s sekretariati konvencij o kemikalijah in odpadkih. S pripravo

tovrstnih projektov, bi bila Centru med drugim dana možnost tudi črpanja finančnih sredstev iz Sklada za svetovno okolje (GEF).

Ko bo Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, na podlagi že v letu 2012 izvedenih tehničnih pregledov in v decembru 2013 sprejetega Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (ZRud-1-UPB3, UL RS, št. 14/14) RŽSI v likvidaciji izdalo odločbo o delni ukinitvi rudarske pravice in prenosu le te za nezaprti del rudišča na Center, bo nanj s pogodbo prenesena dejavnost vzdrževanja, monitoringa ter zaposleni v RŽSI v likvidaciji. Prenos omenjenih dejavnosti je tudi pogoj za dokončanje likvidacijskega postopka v RŽSI v likvidaciji.

Na podlagi zakonov, ki so navedeni v točki 1.1. tega programa s finančnim načrtom, sredstva za vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoring zagotavlja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

### **1.3. Finančni viri**

Finančni načrt Centra vključuje potrebna sredstva za vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoring vplivnega območja rudnika ter ohranjanje in upravljanje z idrijsko tehniško dediščino.

Sredstva za vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoringa vplivnega območja rudnika zagotavlja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologije. Zaradi finančne krize in z njo povezanega krčenja proračunskih izdatkov je v proračunu za leto 2014 in 2015 zagotovljenih 600.000 EUR.

Na podlagi potrebnih del, opredeljenih v potrjenih rudarskih projektih ('Obratovanje in vzdrževanje nezalitega dela jame in pripadajočih objektov na površini Rudnika živega srebra Idrija' ter 'Opazovanje (monitoring) vplivnega območja Rudnika živega srebra Idrija po končanih zapiralnih delih',) je določeno, da bi za vsa omenjena dela potrebovali 1.303.049,00 EUR na leto. Omejena finančna sredstva v letu 2014 zagotavljajo izvajanje zgolj osnovnih nalog vzdrževanja in monitoringa, v naslednjih letih pa bo treba zagotoviti več sredstev, še zlasti, da se prepreči škoda za zdravje in premoženje ljudi na območju delovanja rudnika.

Za izvajanje aktivnosti upravljanja s Svetovno dediščino živega srebra v Idriji v skladu z dosjejem nominacije za vpis na Seznam svetovne dediščine, ki določa Center za upravljavca nepremične kulturne dediščine, namenska finančna sredstva zagotavlja Ministrstvo za kulturo. V letu 2014 je na posebni proračunski postavki zagotovljenih 40.000,00 EUR.

Lastni prihodki muzejskega rudnika Antonijev rov (vstopnine, spominki) so letu 2014 načrtovani v višini 69.636 EUR in bodo v celoti namenjeni financiranju vzdrževalnih del v rudniku. Prihodki od izvajanja rudarske reševalne službe za Rudnik Žirovski vrh (pogodba) so letu 2014 načrtovani v višini 1.000 EUR in bodo v celoti namenjeni za izvajanje rudarske reševalne službe Centra.

Tabela 1: Načrtovani prihodki po dejavnostih

| NALOGE                                   | ZNESEK             | VIR FINANCIRANJA                    |
|------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------|
| Vzdrževalna dela v rudniku in monitoring | 600.000 EUR        | MGRT (pp 5186 10)                   |
| Vzdrževalna dela v rudniku in monitoring | 69.636 EUR         | Prihodki Centra iz tržne dejavnosti |
| Rudarska reševalna služba                | 1.000 EUR          | Prihodki Centra iz tržne dejavnosti |
| Upravljanje idrijske dediščine           | 40.000 EUR         | MK (pp 131149)                      |
| <b>SKUPAJ</b>                            | <b>710.636 EUR</b> |                                     |

## 2.0. VZDRŽEVANJE NEZALITEGA DELA JAME v letu 2014

### 2.1. Jamsko vzdrževanje

V »Dolgoročnem programu postopnega, popolnega in trajnega zapiranja RŽS Idrija«, ki je bil izdelan v letu 1987, je bilo predvideno, da se zaradi neugodne geološke zgradbe in z njo povezane bojazni, da se kljub izvedeni konsolidaciji jame, z potopitvijo celotne jame ogrozi mesto Idrija, jama ne zalije v celoti. Del rudišča nad IV. obzorjem je zato ostal nezaprto in nezalit, in ga bo potrebno stalno odvodnjavati in vzdrževati. V rudarskem projektu »Zapiranje jame rudnika Idrija« je projektirano zalitje jame do nivoja IV. obzorja, izgradnjo stalnega črpališča in stalno vzdrževanje jame nad III. obzorjem. Zaradi dokazanega neugodnega vpliva zalivanje jame na površino, je bilo potapljanje jame počasnejše, kot je bilo predvideno v projektu. Jama je trenutno potopljena do kote + 133,09 m (13,41 m nad dovoziščem na IX. obzorju). Zvišanje nivoja vode oziroma potopitev jame do nivoja IV. obzorja, bi zaradi prepojitve z vodo še nekonsolidiranih zasipov, povzročilo ponovno povečanje posedkov na površini, kar bi imelo za posledico poškodbe na objektih in infrastrukturi. Povečani posedki bi v skrajnem primeru lahko povzročili tudi plazenje Smukovega in Poljančevega hriba proti mestu Idrija. Potapljanje jame je zato do nadaljnega ustavljeno. V letu 2017 bo potrebno ponovno preveriti možnost nadaljnje potopitve jame.

Potrebno je vzdrževati vse poti do vodnih izvirov, poti za zračenje, pohodne poti ter jamske objekte najmanj v takem obsegu, da le ti ostanejo odprti in varni za prehod. Vse odprte jamske prostore smo ponovno pregledali in določili odseke, ki jih bo v naslednjem letu nujno sanirati. Potrebna vzdrževalna dela po posameznih obzorjih smo načrtovali na podlagi poznavanja jame rudnika živega srebra Idrija in geoloških oziroma geomehanskih razmer na posameznih delih prog, ki so ostale nezaprte. Potrebno pa bo vzdrževati tudi objekte na površini in naprave, potrebne za vzdrževanje rudnika.

V nezalitem delu jame je skupno prehodnih 4.699 m rogov, od teh jih je z različno podgradnjo podgrajenih 4.170 m ali 89% in samo 529 m oz. 11 % rogov je izdelanih v trdi kamenini, ki niso podgrajeni. Rove podgrajene s trajno podgradnjo (beton, kamen) in rove podgrajene z začasno podgradnjo bo tudi v bodoče potrebno stalno obnavljati. Rove, ki niso podgrajeni je potrebno stalno obtrkavati in čistiti. Poleg rogov bo potrebno stalno vzdrževati še 158 m slepih jaškov, ter jaške št. 11, Inzaghi in Borba.

Z razpoložljivimi sredstvi v letu 2014 bo Center izvedel najnujnejša vzdrževalna dela. Potrebna in nujna dela pri vzdrževanju jame smo razdelili na dela, ki jih je potrebno izvajati stalno in na sanacijo najbolj kritičnih odsekov v jami.

### **2.1.1. Potrebna vzdrževalna dela, ki jih je potrebno stalno izvajati**

Pogostnost pregledov je določena z veljavno rudarsko zakonodajo. Na podlagi zakonodaje in dolgoletnih izkušenj smo načrtovali dela, ki jih je potrebno izvajati stalno ne glede na obseg del v jami:

- redni dnevni, tedenski, mesečni, šesttedenski, trimesečni, polletni in letni pregledi transportne naprave v jašku Borba (142 dnin); pogostnost in obseg pregledov je določen v Zakonu o rudarstvu (ZRud-1-UPB3, UL RS, št. 14/2014), Pravilniku o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih pri prevažanju v podzemnih prostorih in na površini pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin (UL RS, št. 111/2003) in Pravilniku o varnosti dvigal (UL RS, št. 83/2007),
- redni dnevni, tedenski, mesečni pregledi vitla PV 22/30 v jašku Inzaghi (18 dnin); pogostnost in obseg pregledov je določen v Zakonu o rudarstvu (ZRud-1-UPB3, UL RS, št. 14/2014), Pravilniku o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih pri prevažanju v podzemnih prostorih in na površini pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin (UL RS, št. 111/2003),
- vzdrževalna dela na transportni napravi v j. Borba ter vzdrževalna dela na vitlu v j. Inzaghi (60 dnin); potrebna vzdrževalna dela so opredeljena v rudarskem projektu za izvajanje del »Obratovanje in vzdrževanje nezalitega dela jame in pripadajočih objektov na površini rudnika živega srebra Idrija«, št. 8/11, september 2011, Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za geotehnologijo in rudarstvo, vzdrževalna dela v j. Inzaghi ter v j. Borba (24 dnin),
- vzdrževalna dela na glavnem prezračevalnem ventilatorju nad j. Inzaghi (10 dnin),
- 2 x letno menjava črpalke za črpanje vode iz IX. obzorja j. Borba (92 dnin),
- nujna vzdrževalna dela v jami (sanacija manjših zruškov, menjava posameznih tesarb, obtrkavanje nepodgrajenih delov prog in drugo) (90 dnin),
- vertikalni in horizontalni transport materiala po jami (110 dnin).

Za izvedbo teh nalog bo porabljenih 546 dnin ali 4.368 ur, ocenjena vrednost je **148.305,00 EUR.\***

*\*Stroški po posameznih aktivnostih in vrsti so prikazani v tabeli 2 na strani 16.*

### **2.1.2. Načrtovana vzdrževalna dela po posameznih obzorjih v jami**

#### **2.1.2.1. Vzdrževalna dela v muzejskem delu rudnika**

V muzejskem delu rudniku Idrija za leto 2014 načrtujemo le nujna vzdrževalna dela, to je redno čiščenje pohodnih poti, obtrkavanje nepodgrajenih delov rovov in menjavanje poškodovanih tesarb.

Načrtujemo, da bomo za omenjena dela porabili 6 dnin na mesec oziroma 72 dnin v celem letu 2014, to je 576 ur, skupni stroški za omenjena dela so ocenjeni na **18.918,00 EUR**.

#### **2.1.2.2. Menjava preperelih tesarb na I. obzorju od j. Inzaghi do sipke Kavčič**

V letu 2014 načrtujemo popravilo proge od jaška Inzaghi proti sipki Kavčič v skupni dolžini 259 m. Na nekaterih mestih bo potrebno pred namestitvijo novih tesarb povzeti boke. Po omenjeni progi je speljan cevovod po katerem je speljana voda iz izvirov pod j. št. 11 v j. Inzaghi. Cevovod je dotrajan, zato bo potrebno posamezne odseke zamenjati.

Načrtujemo, da bomo za obnovitev 259 m proge porabili 226 dnin ali 1.808 ur, stroški za omenjena dela so ocenjeni na **51.904,00 EUR**.

#### **2.1.2.3. Menjava preperelih tesarb na I. obzorju proti vodnemu zajetju pod j. št. 11**

Na I. obzorju je zaradi odvodnjavanja ter zračenja potrebno vzdrževati proge med jaškom št. 11, sipko Kavčič, sl.j. Jernej in jaškom Inzaghi. Proge med sipko Kavčič in sl.j. Jernej so predvidene tudi kot bežna pot v primeru nesreče v muzejskem rudniku. Pod jaškom št. 11 je narejeno vodno zajetje v katerega se stekajo vode iz dela rudišča pod nivojem Antonijevega rova (na nivoju Antonijevega rova je manjše črpališče, ki črpa vodo iz tega nivoja na površino). Proga proti j. št. 11 poteka v karbonskih skrilavcih in podporje na tem delu proge je potrebno stalno menjavati.

Načrtujemo, da bomo v letu 2014 sanirali 30 m proge in za omenjena dela porabili 60 dnin ali 480 ur, stroški za omenjena dela so ocenjeni na **15.766,00 EUR**.

#### **2.1.2.4. Pretesarjenje in čiščenje proge na III. obzorju od sl.j. Vidmar do vpadnika Gostiša**

V letu 2014 bomo nadaljevali s čiščenjem in sanacijo obzornih prog. V tem letu načrtujemo nujna vzdrževalna dela med sl.j. Vidmar in vpadnikom Gostiša v dolžini 95 m.

Za omenjena dela načrtujemo porabo 32 dnin, oziroma 256 ur, stroški za omenjena dela so ocenjeni na **9.054,00 EUR**.

#### **2.1.2.5. Ureditev odvodnjavanja v jašku Inzaghi**

Vodo iz jame se trenutno črpa iz glavnega črpališča v jašku Borba in pomožnega črpališča pod jaškom št.11 na nivoju Antonijevega rova. Vodo iz izvirov pod nivojem Antonijevega rova se kontrolirano spušča do nivoja črpanja (13 m nad IX. obzorjem). Za izvire nad III. Obzorjem je urejeno odvodnjavanje in sicer se vodo vodi po ceveh od izvira do jaška Inzaghi ter nato po ceveh po jašku navzdol. Cevi v jašku Inzaghi so dotrajane in puščajo. Voda zato nekontrolirano teče po jašku in povzroča škodo na opremi jaška (podesti, lestve, vodilnice, ...). Odvodnjavanje v jašku Inzaghi je potrebno zato urediti, da se tako prepreči še večjo škodo.

Načrtujemo, da bomo v letu 2014 za ta dela porabili 280 dnin ali 2.240 ur, stroški za omenjena dela so ocenjeni na **68.791,00 EUR**.

## **2.2. Nujna vzdrževalna dela na objektih na površini**

Vsaj minimalno je potrebno vzdrževati vseh pet odprtih vhodov v rudnik (Jašek Inzaghi, Petre rov, Antonijev rov z jaškom št. 11, jašek Borba in vodni rov Florjani) ter gradbene objekte na površini, ki jih rudnik potrebuje za izvajanje vzdrževanja nezalitega dela jame in monitoringa (stavbo jaška Borba (Frančiške), stavbo uprave Centrapri jašku Borba, stavbo ekološkega laboratorija in pritličje stavbe Antonijev rov).

### **2.2.1. Jašek Inzaghi**

Ustje jaška je zavarovano z zgradbo v kateri so nameščene vrvenice. Pod vrvenicami je izdelano leseno zrakotesno prekritje celotnega profila jaška. Jašek je namenjen zračenju jame. Na njegovem ustju je zgrajena ventilatorska postaja, ki je bila v letu 2007 obnovljena. Širše območje ustja jaška je zavarovano z žično ograjo. V letu 2014 načrtujemo samo redne preglede, in urejanje okolice (košnja trave, odstranjevanje grmovja in podrtega drevja), sanacijska dela pa le v primeru izrednih dogodkov.

### **2.2.2. Petre rov**

Vhod v rov je iz nivoja lesnega skladišča Barbare. Rov je v betonski podgradnji elipsastega profila 2 x 2,5 m. Vhod je zaprt z železnimi zrakotesnimi vrati. Rov služi za dostop do j. Inzaghi. V letu 2014 načrtujemo samo redne preglede, in urejanje okolice (košnja trave, odstranjevanje grmovja in podrtega drevja), sanacijska dela pa le v primeru izrednih dogodkov.

### **2.2.3. Jašek št. 11 in Antonijev rov**

Vhod v Antonijev rov je v zgradbi Šelštve in je urejen ter namenjen obiskovalcem muzejskega dela jame. Rov bo potrebno vzdrževati v stanju, kot je določeno v RP »Ureditev jamskega muzeja RŽS«. Jašek št. 11 je ob Prontarski grapi cca. 150 m nad vhodno stavbo in služi za zračenje jame ter kot bežna pot v primeru nesreče v muzejskem rudniku. V letu 2014 načrtujemo samo redne preglede, in urejanje okolice (košnja trave, odstranjevanje grmovja in podrtega drevja), sanacijska dela pa le v primeru izrednih dogodkov.

### **2.2.4. Jašek Borba**

Jašek Borba (Frančiške) služil za transport ljudi in materiala v in iz jame ter kot glavna vstopna pot za sveži zračni tok v jamo. Omenjeni jašek je edini jašek opremljen z izvažalno napravo za prevoz ljudi in materiala v jamo za potrebe vzdrževanja odprtih rudarskih objektov. V jašku Borba je na nivoju IX. obzorja črpališče jamske vode, po njem je do nivoja vodnega rova speljan cevovod, ki služi tudi za črpanje te vode iz jame na površino.

### 2.2.5. Vodni rov Florijani

Ustje rova je pod cesto Idrija – Sp. Idrija cca 170 m pred Renkovcem. Rov elipsastega profila 1 x 1,3 m je podgrajen s kamnito oziroma opečno oblogo. Rov do j. Borba je v dobrem stanju,

v nadaljevanju (pod Nikovo) pa je rov ugreznjen in zalit z vodo. Po rovu priteka v Idrijco večja količina vode s fekalijami. Vhod v rov je zavarovan.

Iz novega črpališča na IX. obzorju se jamska voda črpa v vodni rov Florijani, po katerem prosto odteka v Idrijco. S sanacijo, oz. obnovo mestne kanalizacije ne bo več dotoka fekalnih odplak v rov, ki bo tako služil samo za odvod jamske vode. Rov je v dobrem stanju, vendar ga je potrebno redno pregledovati in po potrebi vzdrževati.

### 2.2.6. Stavba jaška Borba

Stavba jaška Borba (Frančiške) je bila razglašena za kulturni spomenik tehniške dediščine (UL SRS, št. 16/86), po sklepu Vlade RS je tudi spomenik državnega pomena – EŠD 4822 (UL RS, št. 66/2001) in od leta 2012 del kulturne dediščine, vpisane na UNESCO Seznam svetovne dediščine. Stavba stoji na delu parcele 1168 k.o. Idrija – mesto in ima 1.112,18 m<sup>2</sup> uporabne površine. Stavba je obnovljena.

V stavbi je več dejavnosti in sicer:

- del je namenjen zbirki starih rudarskih strojev in naprav; z omenjenim delom objekta upravlja Mestni muzej Idrija (422,98 m<sup>2</sup> oziroma 38% celotne površine);
- del, kjer se nahaja dovozišče jaška je namenjen za dejavnost vzdrževanja nezalitega dela jame; v tem delu sta poleg dovozišča še svetlikarna, kurilnica, dve nadzorniški pisarni, delavnica, prostori Reševalne službe, kopalnice z garderobami za zaposlene, skladišča, kompresorska in transformatorska postaja (488,85 m<sup>2</sup>, oziroma 44% celotne površine);
- v delu nadstropja so urejeni prostori za arhiv zavoda (88,60 m<sup>2</sup>, oziroma 8% celotne površine);
- del stavbe v katerem je nameščen stara izvažalna naprava bo potrebno še obnoviti in pripraviti za ogled obiskovalcev (111,75 m<sup>2</sup>, oziroma 10 % celotne površine).

Sanacija stavbe jaška Borba je zaključena, v letu 2012 smo za omenjen objekt pridobili uporabno dovoljenje (št. 351-40/2013 z dne 17.07.2013). V sklopu vzdrževalnih del v letu 2014 načrtujemo redne preglede in urejanje okolice (košnja trave, odstranjevanje grmovja in podrtega drevja), večja vzdrževalna dela pa le v primeru izrednih dogodkov.

### 2.2.7. Upravna stavba Centra

Stavba uprave Rudnika živega srebra Idrija, ki jo prevzema v upravljanje Center je bila obnovljena v letih 2000-2003 in je locirana na platoju jaška Borba. Stoji na delu parcele št. 1168 k.o. Idrija-mesto (št. stavbe 2357-4749) in ima 383,80 m<sup>2</sup> uporabne površine. Stavba bo tudi po končanem likvidacijskem postopku služila izvajanju vzdrževanju nezalitega dela jame in monitoringa. V letu 2013 je bilo za omenjeno stavbo pridobljeno uporabno dovoljenje (št.

351-41/2012 z dne 19.09.2012). V letu 2014 na tem objektu načrtujemo le redno minimalno vzdrževanje.

### **2.2.8. Stavba ekološkega laboratorija**

Stavba ekološkega laboratorija stoji na parceli št. 1067/1 k.o. Idrija-mesto (št. stavbe 2357-1221). Stavba ima 284,90 m<sup>2</sup> uporabne površine. Stavba je deloma obnovljena. V letu 2014 načrtujemo redne preglede in urejanje okolice (košnja trave, odstranjevanje grmovja in podrtega drevja), vzdrževalna dela pa le v primeru izrednih dogodkov.

### **2.2.9. Stavba Antonijevega rova**

Stavba Antonijevega rova stoji na parceli 1460 k.o. Idrija-mesto. Pritličje (31%), kjer so prostori namenjeni muzejskemu rudniku, bo po likvidaciji Rudnika Idrija prešlo v upravljanje Centra. Nadstropje in mansarda sta bili prodani družbi Vital d.o.o. (69%). Etažna lastnina je urejena. Muzejski rudnik z urejenim delom stavbe, ki je namenjen muzejski dejavnosti je bil odprt 22. junija 1994. Od odprtja je do konca leta 2013 muzej obiskalo skoraj 400.000 obiskovalcev. Po 20 letih je omenjene prostore nujno obnoviti. Z deli smo pričeli v letu 2013. V letu 2014 načrtujemo obnovo sanitarij in recepcije s trgovinico spominkov. Dela bomo izvajali v zimskih mesecih, ko je obiskovalcev manj. Stroške smo ocenili na **28.369,00 EUR**.

**Na objektih na površini v letu 2014 načrtujemo le nujna vzdrževalna. Za manjša popravila in vzdrževanje objektov na površini smo načrtovali dve dnini na mesec oziroma 24 dnin ali 192 ur za leto 2014, načrtovani stroški so ocenjeni na 6.162 EUR.**

**Skupaj smo za vzdrževanje zunanjih objektov načrtovali 60 dnin (480 ur) in 34.531 EUR.**

## **2.3. Vzdrževanje električnih instalacij in naprav**

Za varno obratovanje nezalitega dela jame Rudnika Idrija, ki je v upravljanju Centra je vzdrževanje električne opreme, instalacij in druge infrastrukture, ključnega pomena. Le ta omogoča črpanje vode, prezračevanje jame, dostop v jamo in vzdrževanje zunanjih objektov.

Električna oprema in instalacije, ki so potrebni za dolgoročno obratovanje in vzdrževanje nezalitega dela rudnika so:

- izvažalna naprava jašek Borba z nadzornim centrom, izdelano po RP »Izvažalna naprava jašek Borba«, št. GRP-0201/UB, GEMING Ljubljana, junij 2002; izdelan je rudarski projekt obratovanja in vzdrževanja; dovoljenje za uporabo št. 361-72/2009-10 z dne 4. marec 2011 s strani Direktorata MG RS,
- črpališče jašek Borba z nadzornim centrom, izdelano po RP »Črpališče v jašku Borba RŽS Idrija«, št. RP-UB-3/2000, september 2001; odločba o uporabi naprav in inštalacij RS, MG, št. 361-46/2005-8 z dne 22.1.2007,
- kompresor na jašku Borba,
- transformatorska postaja TP Borba in nizkonapetostna razdelilna postaja s kontrolniki na jašku Borba, izdelano po RP »Izvažalna naprava jašek Borba«, št. GRP-0201/UB, GEMING Ljubljana, junij 2002; izdelan je rudarski projekt obratovanja in vzdrževanja;

dovoljenje za uporabo št. 361-72/2009-10 z dne 4. marec 2011 s strani Direktorata MG RS,

- svetilkarna (polnilna postaja za rudarske jamske svetilke),
- glavna ventilacijska postaja Inzaghi z nadzornim centrom (Rudarski projekt izvedenih del »Ventilacijska postaja Inzaghi«, št. proj. 1/2010, marec 2010, RŽS Idrija; dovoljenje za uporabo 06.04.2010, Tehnični vodja, RŽS Idrija),
- transportni vitel v jašku Inzaghi (RP "Dostava materiala na I. obzorje in II. medobzorje po j. Inzaghi s planetnim vitlom PV 22/30, 380V – ESO", št. projekta 1/90, december 1990; uporabno dovoljenje št. 333/91 z dne 27.9.1991),
- električne instalacije razsvetljave in črpališče v Antonijevem rovu (RP »Ureditev jamskega muzeja v RŽS Idrija« št. 1/96-PM-GA, RŽS Idrija, 1996; dovoljenje za uporabo objektov in naprav št. 312-13/97/E-JV z dne 29.4.1997,
- pomožni ventilator na I. obzorju za prezračevanje jame v primeru izpada glavnega ventilatorja in separaten ventilatorji v odprtem delu jame (dva na I. obzorju in eden na II. medobzorju), Rudarski projekt izvedenih del »Zračenje jame Rudnika živega srebra Idrija«, št. 4/2010, avgust 2010; dovoljenje za uporabo Direktorata za energijo MG RS št. 361-42/2010-8 z dne 24. maj 2011,
- akumulatorski lokomotivi in pripadajoči remizi na II. medobzorju in III. obzorju,
- elektroenergetski razvod in el. instalacije (Rudarski projekt izvedenih del »Ventilacijska postaja Inzaghi«, št. proj. 1/2010, marec 2010, RŽS Idrija; dovoljenje za uporabo 06.04.2010, Tehnični vodja, RŽS Idrija) in
- obratni in upravni prostori.

Električno opremo in instalacije je potrebno pregledovati in vzdrževati skladno z Pravilnikom o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih pri postavljanju in uporabi električnih instalacij in naprav v podzemnih prostorih in na površini pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin (UL RS, št. 111/03, 117/05, 72/07, 100/08 in 8/2009) in drugimi veljavnimi predpisi, pravilniki, standardi in priporočili za to področje. Za potrebe preventivnih pregledov in obratovanja naprav in instalacij so izdana interna navodila. Skladno s predpisi lahko opravlja preglede elektro instalacij in opreme le oseba elektrotehnične stroke, ki je usposobljena za take vrste del. Zahtevani so tudi pregledi s strani tehničnega vodje elektro vzdrževanja in pooblaščenih inštitucij.

Glede na to, da so električne instalacije na površini in drugje v zaščitnem sistemu TN (ozemljeno zvezdišče), in da so v rudniku električne instalacije v zaščitnem sistemu IT (izolirano zvezdišče s kontrolo izolacije, kjer je ločeno omrežje za 230V in 400V), je usposobljenost osebja ključnega pomena za preglede in vzdrževanje električnih naprav in instalacij.

**Za omenjena dela bomo po programu za leto 2014 porabili 304 dnin oziroma 2.432 ur (218 dnin oziroma 1.744 ur za preventivne preglede, 5 dnin oziroma 40 ur za redne meritve in preizkušanja, 39 dnin oziroma 312 ur za redna vzdrževalna dela in 42 dnin oziroma 256 ur za pripravo električnih instalacij ob rudarskih vzdrževalnih delih) in 141.706,00 EUR. Glavni strošek omenjenih del je redni letni remont črpalk.**

## 2.4. Delovanje muzejskega rudnika Antonijev rov

Ocenjujemo, da se bo tudi v letu 2014 nadaljeval trend večanja obiska v muzejskem rudniku in, da bo rudnik v tem letu obiskalo 18.000 obiskovalcev. S prodajo vstopnic bomo iztržili 66.854,00 EUR in s prodajo spominkov še 2.782,00 EUR. Skupen prihodek od muzejske dejavnosti naj bi bil 69.636,00 EUR.

Od celotnega prihodka bomo 11.733,00 EUR namenili za sofinanciranje obnove proge na nivoju etaže I/17, 57.903,00 € pa za delovanje in vzdrževanje muzejskega rudnika. Muzejski rudnik Antonijev rov služi namreč tudi kot vstopna pot svežega zraka v nezaliti del jame ter kot bežna pot rudarjem iz nezalitega dela jame ter obiskovalcem iz muzejskega dela rudnika v primeru izrednega in nenadnega dogodka.

## 2.5. Rudarska reševalna služba

Center bo zagotavljal in izvajal tudi dela rudarske reševalne službe, skladno z določili Zakona o rudarstvu (ZRud-1-UPB3, UL RS, št. 14/2014) in določili Pravilnika rudarske reševalne službe (UL RS, št. 117/2005) in sicer za potrebe Centra pri izvajanju podzemnih rudarskih del ter skladno s pogodbo z Rudnikom Žirovski vrh, Javno podjetje za zapiranje rudnika urana d.o.o..

**Za omenjena dela bomo po programu za leto 2014 porabili 39 dnin oziroma 312 ur izven delovnega časa skladno z letnim programom dela Rudarske reševalne postaje (obvezne reševalne vaje), načrtovani stroški so ocenjeni na 15.360 EUR, prihodek po pogodbi z Rudnikom Žirovski vrh v višini 1.000 EUR bomo namenili izključno za delo rudarske reševalne postaje.**

## 3.0. SPREMLJAVA STANJA – MONITORING V LETU 2014

Tudi po izvedbi vseh zapiralnih del, predvidenih v dolgoročnem programu, je potrebno nadaljevati z izvajanjem meritev (monitoring) vse dokler ne bo z njimi dokazalo, da se je premikanje tal nad rudiščem povsem umirilo oziroma, da meritve skozi daljše obdobje ne kažejo sprememb. Prav tako je potrebno še naprej izvajati meritve onesnaženja v vseh sestavinah v okolju in vpliv le-tega na zdravje ljudi. Trajanje monitoringa ni časovno omejeno. Za izvajanje del je bil v letu 2006 izdelan rudarski projekt "Opazovanje (monitoring) vplivnega območja Rudnika živega srebra Idrija po končanih zapiralnih delih". Zaradi omejenih sredstev predlagamo da se tudi v letu 2014 izvajajo le najnujnejše meritve na vplivnem območju rudnika.

Opazovanje (moritoring) vplivnega območja rudnika obsega:

- vizualni monitoring,
- geodetski monitoring,
- geomehanski monitoring,
- monitoring podtalnice in
- okoljski monitoring.

### 3.1. Vizuelni monitoring

Vse objekte na vplivnem območju rudnika je potrebno še naprej opazovati (vizualni monitoring). Načrtovan je:

- redni polletni monitoring in po potrebi
- izredni vizualni monitoring.

Ob prenehanju izvajanja zapiralnih del so bili vsi objekti na površini pregledani. Skladno z projektno dokumentacijo je Rudnik Idrija v letih 2010-2013 izvajal mesečne preglede vseh objektov, ki so bili predvideni za opazovanje. O vsakem pregledu je izdelan zapisnik, objekti so tudi fotografirani. Spremembe na opazovanih objektih so minimalne, zato in zaradi omejenih sredstev, predlagamo, da se opusti redni mesečni monitoring. Polletni monitoring pa bodo izvajali izvajalci geodetskega monitoringa istočasno z meritvami premikov na površini zato za izvajanje vizualnega monitoringa v letu 2014 ne načrtujemo dodatnih stroškov.

### 3.2. Geodetski monitoring

Glavna naloga geodetskega monitoringa je spremljava premikov na površini v vplivnem območju rudnika in v nezaprtem delu jame. V ta namen so določene opazovalne mreže za:

- meritve horizontalnih premikov terena nad rudnikom,
- meritve premikov ustij inklinometriških vrtin,
- meritve vertikalnih premikov na površini,
- meritve vertikalnih premikov reperjev vgrajenih v zgradbah Olimpa, kompresorske postaje, stavbe ekološkega laboratorija in njihove okolice, zgradbi in stolpu jaška Delo, zgradbah v Lapajnetovi ulici št. 9,10,13 in Rožni ulici št. 10,
- meritve vertikalnih premikov v jami,
- meritve plomb na poškodovanih objektih nad rudnikom in
- meritve inklinometriških vrtin.

Merjenje premikov se bo tudi v prihodnje nadaljevalo dvakrat letno. Meritve na površini se izvajajo hkrati z vizuelnim monitoringom. Pri geodetskem monitoringu tudi pri minimalnem obsegu ne načrtujemo zmanjšanja obsega del. **Prav podatki geodetskega monitoringa so ključni za oceno posledic rudarjenja na površini in za vsa načrtovana dela na vplivnem območju rudnika.**

Načrtujemo, da bomo za izvajanje vseh meritev v okviru geodetskega monitoringa, in za pregled objektov v okviru polletnega vizualnega monitoringa ter obdelavo podatkov v letu 2014 porabili 207 dni oziroma 1.656 ur. Skupni načrtovani strošek za izvedbo teh del pa je **54.721 EUR**.

### 3.3. Geomehanski monitoring

Geomehanski monitoring obsega meritve na površini in v jami. Načrtujemo izvajanje naslednjih meritev:

- triosnih pritiskov z glötzlovimi celicami vgrajenimi na IV. in VII. obzorju,
- premikov ob dinarskih prelomih s pettočkovnim ekstenziometrom vgrajenim na I. obzorju,

- premikov v jašku Delo z sedem točkovnim vrvnim ekstenziometrom med XI. in I.obzorju in
- meritve inklinometrsko-piezometrskih vrtin.

Meritve se izvajajo dvakrat letno. Za dve meritvi inklinometriških vrtin bo potrebnih 18 dni oziroma 144 ur, meritve triosnih pritiskov z glötzlovimi celicami in meritve ekstenziometrov pa po pogodbi izvaja zunanji izvajalec (Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za geotehnologijo in rudarstvo). Stroški za omenjene meritve so ocenjeni na **15.063 EUR**. Ocenjeni stroški zunanjega izvajalca pa bodo znašali **3.800 EUR**.

### 3.4. Monitoring podtalnice

Cilji spremljave in opazovanj podtalne vode so:

- nadzorovati gladino podzemne vode v rudišču,
- nadzor gladine in kemijskega stanja podzemne vode v vodonosnikih nad rudiščem; podatki o gladini podtalnice so nujno potrebni za interpretacijo geomehanskih procesov (horizontalnih in vertikalnih premikov tal oziroma objektov nad rudiščem),
- ugotavljanje vplivov rudniške dejavnosti na podtalnico oziroma stanje ter trende onesnaženosti podzemne vode v rudniku in na površini z živim srebrom in drugimi onesnaževalci (težke kovine, železo, sulfati, radioaktivnost).

Določena je opazovalna mrežo piezometrov, merilnih mest za pretok vode in vzorčevališč za kemijske analize vode in sicer:

- meritve nivoja podtalnice v inklinometriških in piezometriških vrtinah (meritve se izvajajo dvakrat letno in po intenzivnem deževju ali ob izredni suši)
- meritve nivoja, temperature in prevodnosti vode v jašku Delo in Borba (meritve se izvajajo z avtomatskimi sondami kontinuirano)
- kemijske lastnosti podtalnice v inklinometrsko – piezometriških vrtinah.

Meritve se izvajajo dvakrat letno. Za delo na terenu in laboratorijsko obdelavo podatkov ter izdelavo poročila smo načrtovali 97 dni oziroma 776 ur. Celotni stroški pa so ocenjeni na **27.552 EUR**.

### 3.5. Okoljski monitoring

V rudarskem projektu »Opazovanje (monitoring) vplivnega območja Rudnika živega srebra Idrija po končanih zapiralnih delih« je predvideno, da bi bilo potrebno izvajati zelo obsežne meritve, ki bi omogočile poznavanje, varovanje in sanacijo celotnega območja onesnaženega z živim srebrom, to je celotnega toka Idrijce do Mosta na Soči, Soče od izliva Idrijce do Jadranskega morja in celoten Tržaški zaliv. Zaradi omejenih sredstev smo že v obdobju 2008 do 2013 izvajali le tiste meritve, ki smo jih izvajali v času izvajanja zapiralnih del, sedaj pa predlagamo še, da bi se nekatere meritve ne izvajale vsako leto.

Za leto 2014 načrtujemo izvedbo naslednjih meritev:

- koncentracije Hg v zunanjem zraku v mestu Idrija (mesečno),
- koncentracije Hg v zraku na izpustu jamskega zraka iz ventilatorske postaje Inzahgi (mesečno),

- kvaliteta jamskih izpustov jamske vode ter reke Idrijce in Prontarske grape (mesečno)
- vsebnost Hg v tleh na lokacijah v Idriji (v sodelovanju z IJS Ljubljana letno in po potrebi oziroma na željo strank, ki pa jo le-ti tudi sami plačajo),
- vsebnost Hg v vrtninah (v sodelovanju z IJS Ljubljana z nadaljevanjem meritev iz leta 2013).
- koncentracije radona v bivalnem okolju – merilna postaja »jašek Borba« (kontinuirani podatki).

Omenjena dela bomo v letu 2014 izvedli v 122 dneh ali 976 urah. Ocenjeni stroški okoljskega monitoringa so **39.331 EUR**. Analize vzorcev vrtnin bodo izdelane na reaktorskem centru Inštituta Jožef Stefan v Podgorici pri Ljubljani. Načrtujemo, da bomo te stroške prav tako kot v preteklih letih, pokrili iz projektov, ki jih izvaja Odsek za znanosti o okolju Instituta Jožef Stefan Ljubljana, Center pa bi pri njih sodeloval kot podizvajalec.

Ostale v rudarskem projektu predvidene raziskave in meritve, ki se nanašajo na širšo problematiko vezano na živo srebro, bo v letu 2014 možno izvajati le na podlagi dodatnega (projektne) financiranja.

#### **4.0. STROŠKI IZVEDBE PROGRAMA VZDRŽEVANJA NEZALITEGA DELA JAME, REŠEVALNE SLUŽBE IN MONITORINGA V LETU 2014**

Potrebno število delavcev, stroške dela, materialne stroške, stroške storitev in stroške poslovanja za minimalno vzdrževanje jame, vzdrževanje zunanjih objektov, vzdrževanje elektro in strojnih naprav, izvajanje rudarske reševalne službe ter izvajanje monitoringa so izračunani na podlagi načrtovanih del in normativov (tabela 2, str. 17).

Za izračun **stroškov dela** so bile upoštevane plače zaposlenih pri Rudniku živega srebra Idrija, d.o.o. – v likvidaciji za september 2013 in sicer za tiste zaposlene, ki naj bi v letu 2014 opravljali dejavnost minimalnega vzdrževanja in monitoringa.

**Materialni stroški** so izračunani na podlagi ocenjenih stroškov glede na načrtovana dela. Pri tem so bili upoštevani doseženi stroški v prvih devetih mesecih v Rudniku živega srebra Idrija, d.o.o. – v likvidaciji v letu 2013.

Pri **stroških storitev** so najvišji stroški načrtovani pri vzdrževanju sredstev. Načrtujemo, da bomo za vzdrževanje črpalk, izvoznega stroja in druge opreme morali najemati zunanje specialiste. Prav tako bo potrebno za vzdrževanje zunanjih objektov najeti usposobljene izvajalce.

Pri **stroških poslovanja** so upoštevani stalni stroški, kot so stroški računovodskega servisa, licenc, zavarovalnih premij (osnovna sredstva in obiskovalci muzejskega rudnika Antonijev rov), stroški varovanja, čiščenja, vzdrževanja računalniške opreme itd.. Za omenjene stroške ima oz. bo Center sklenil pogodbe.

**Tabela 2: Načrtovani stroški po dejavnostih za leto 2014 (v EUR)**

| Aktivnost                                   | Stroški dela   | Stroški materiala | Stroški storitev | Stroški poslovanja | Stroški skupaj |
|---------------------------------------------|----------------|-------------------|------------------|--------------------|----------------|
| <b>Vzdrževanje nezalitega dela jame</b>     |                |                   |                  |                    |                |
| Stalna vzdrževalna dela                     | 99.372         | 31.009            | 12.558           | 5.366              | 148.305        |
| Pretesarjenje proge v Antonijevem rovu      | 13.104         | 3.798             | 1.325            | 691                | 18.918         |
| Menjava tesarb na I. obz.-Inzaghi-s.Kavčič  | 41.132         | 6.924             | 2.678            | 1.170              | 51.904         |
| Menjava tesarb na I. obz pri j.št.11        | 10.920         | 3.166             | 1.104            | 576                | 15.766         |
| Pretesarjenje in čiščenje proge na III.obz  | 5.824          | 2.110             | 736              | 384                | 9.054          |
| Ureditev odvodnjavanja v j. Inzaghi         | 50.960         | 9.773             | 6.370            | 1.688              | 68.791         |
| <b>Skupaj jamsko vzdrževanje</b>            | <b>221.312</b> | <b>56.780</b>     | <b>24.771</b>    | <b>9.875</b>       | <b>321.738</b> |
| Vzdrževanje zunanjih objektov               | 10.920         | 10.027            | 13.177           | 407                | 34.531         |
| Redno vzdrževanje elektrostrojnih naprav    | 55.328         | 33.440            | 49.290           | 3.648              | 141.706        |
| Vzdrž. in obratovanje muzejskega rudnika AR | 48.050         | 5.644             | 13.687           | 2.255              | 69.636         |
| Rudarska reševalna služba                   | 14.080         | 300               | 480              | 500                | 15.360         |
| <b>Skupaj vzdrževanje</b>                   | <b>349.690</b> | <b>106.191</b>    | <b>101.405</b>   | <b>16.685</b>      | <b>573.971</b> |
| <b>Monitoring</b>                           |                |                   |                  |                    |                |
| Vizuelni monitoring                         | -              | -                 | -                | -                  | -              |
| Geodetski monitoring                        | 40.264         | 7.150             | 4.761            | 2.546              | 54.721         |
| Geomehanski monitoring                      | 3.501          | 2.780             | 8.560            | 221                | 15.063         |
| Monitoring podtalnice                       | 18.867         | 5.260             | 2.231            | 1.193              | 27.552         |
| Ekološki monitoring                         | 23.731         | 7.899             | 6.200            | 1.501              | 39.331         |
| <b>Skupaj monitoring</b>                    | <b>86.363</b>  | <b>23.089</b>     | <b>21.752</b>    | <b>5.461</b>       | <b>136.667</b> |
| <b>Skupaj Center</b>                        | <b>436.053</b> | <b>129.280</b>    | <b>123.157</b>   | <b>22.146</b>      | <b>710.638</b> |

Potrebno število delavcev po posameznih aktivnostih v letu 2014 je prikazano v tabeli 3.

**Tabela 3: Pregled potrebnih delavcev za vzdrževanje nezalitega dela jame in monitoring v letu 2014**

| Vrsta (opis) del                                                       | Po programu za leto 2014 |
|------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Rudarsko vzdrževanje                                                   | 3,5                      |
| Elektro-strojno vzdrževanje                                            | 1                        |
| Vzdrževanje zunanjih objektov                                          | 0,5                      |
| Vzdrževanje in obratovanje muzejskega rudnika Antonijev rov            | 1,5                      |
| Izvajanje monitoringa                                                  | 2                        |
| Vodenje, SVD, računovodstvo, nabava ...                                | 3,5                      |
| <b>Skupaj izvajanje vzdrževanja nezalitega dela jame in monitoring</b> | <b>12</b>                |

Dela po programu se v letu 2014 izvajajo v sodelovanju z RŽSI v likvidaciji, po likvidaciji pa bodo aktivnosti in 12 zaposlenih za izvajanje teh aktivnosti prezaposleni na Center, skladno s 150 c. členom ZRud-1-UPB3 (UL RS, št. 14/2014).. Del jamskih delavcev na vzdrževalnih delih in monitoringu je tudi usposobljenih za izvajanje rudarske reševalne službe. V letu 2014 je 252 delovnih dni, ob upoštevanju dejstva, da je kolektiv star in, da imajo vsi jamski delavci zaradi težkih pogojev dela maksimalno število dopusta, smo za izračun potrebnega števila delavcev upoštevali 210 delovnih dni (dnin). Za vodenje, SVD, računovodstvo, nabava, idr. odsotnosti nismo predvideli.

## 5.0. AKTIVNOSTI PRI OHRANJANJU IN UPRAVLJANJU S SVETOVNO DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA V IDRİJI V LETU 2014

V letu 2001 je Vlada RS sprejela Odlok o razglasitvi tehnične dediščine Idrije in njeni okolici za kulturne spomenike državnega pomena (Uradni list RS, št. 66/2001). Svetovna dediščina živega srebra v Idriji je bila 2012 vpisana na UNESCO Seznam svetovne naravne in kulturne dediščine (v nadaljevanju: Seznam svetovne dediščine) v okviru nominacije »Dediščina živega srebra. Almadén in Idrija«. Z namenom zagotavljanja celovitega in trajnostnega upravljanja ter ohranjanja kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem v Idriji je Vlada RS leta 2011 ustanovila javni zavod s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija (Uradni list RS, št. 55/2011, 6/2014), ki sodeluje pri upravljanju z dediščino živega srebra v Idriji, vpisano na Seznam svetovne dediščine, in opravlja vse s tem povezane naloge.

V letu 2014 Center načrtuje izvajanje del pri ohranjanju in upravljanju s svetovno dediščino živega srebra Idrija v Idriji na naslednjih področjih:

| Aktivnost                                                                                                                                                                                                                                                                     | Strošek (EUR) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Predstavljanje, osveščanje in promocija dediščine živega srebra v Idriji, vpisane na UNESCO Seznam svetovne dediščine                                                                                                                                                         | 16.600        |
| Udeležba na sestankih mednarodnega koordinacijskega odbora spomeniškega območja Svetovne dediščine                                                                                                                                                                            | 8.000         |
| Sodelovanje na srečanjih, delavnicah in izobraževalnih seminarjih, ki jih organizira UNESCO Center za svetovno dediščino ali njegove svetovalne organizacije ter srečanjih v organizaciji Ministrstva za kulturo, odgovornega za postopke v zvezi s Svetovno dediščino        | 5.000         |
| Periodično poročanje o stanju ohranjenosti spomeniškega območja UNESCO Centru za svetovno dediščino na nacionalni ravni (sodelovanje z odgovorno osebo za periodično poročanje na Ministrstvu za kulturo) in mednarodni ravni (v okviru mednarodnega koordinacijskega odbora) | 4.000         |
| Delovanje slovensko-španskega koordinacijskega odbora, ki skrbi za enotno spomeniško območje v Almadénu in Idriji                                                                                                                                                             | 5.000         |
| Sodelovanje v Nacionalnem odboru za dediščino pri Nacionalni komisiji za UNESCO                                                                                                                                                                                               | 400           |
| Sodelovanje s pristojnimi muzejskimi in zavodi s področja varstva kulturne dediščine, zlasti Mestnim muzejem Idrija, Občino Idrija in Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije                                                                                         | -             |
| Sodelovanje in koordinacija z lokalno skupnostjo in drugimi deležniki v zvezi s celovitim in trajnostnim upravljanjem ter ohranjanjem kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem v Idriji                                                         | -             |
| Ostale aktivnosti skladno z aktom o ustanovitvi (upravljanje z nepremičninami, raziskovalne dejavnosti, vodenje razvojnih projektov, idr.)                                                                                                                                    | 1.000         |
| <b>SKUPAJ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>40.000</b> |

V tabeli so predvideni dejanski stroški aktivnosti, ki jih bodo izvedli zaposleni na Centru.

**Načrtujemo, da bo Center v letu 2014 posloval brez dobička oziroma izgube.**

Srečno!